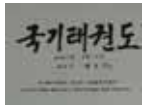

Taekwondo on kansallislaji sekä Etelä-että Pohjois-Koreassa. Kansallislajeilla on myös poliittinen merkitys ja taekwondolla on kiistämättömästi tärkeä asema kulttuurisen kansallistunteen ylläpitämiseen Korean niemimaalla. Taekwondon historia on ajan myötä kirjattu muotoon, josta on pyritty unohtamaan muiden kulttuurien mahdolliset vaikutukset – varsinkin japanilaisten. Tällä on omalta osaltaan edistetty ylpeyden tuntoa ja patriotismia korealaisien keskuudessa.

Useimmat lähteet nostavat esille viisi merkittävää kamppailutaitokoulua, jotka syntyivät Japanin miehityksen (1910–1945) päättymisen jälkeen ja toimivat ennen Korean sotaa (1950–1953). Nämä koulut (*kwan*) olivat: *Chung Do Kwan*, *Jido Kwan*, *Moo Duk Kwan*, *Chang Moo Kwan* ja *Song Moo Kwan*. Näiden koulujen, paitsi *Moo Duk Kwanin* (**Hwang Kee**, 1914–2002), perustajat olivat opiskelleet karatea Japanissa. Nykyaikaisen taekwondon taustalta löytyy ainakin kolme karaten tyyliä, jotka ovat *Shotokan*, *Shudokan* ja *Shito-Ryu*. Koulujen perustamisen aikoihin niiden opettamista kamppailutaidoista ei vielä käytetty nimitystä taekwondo, mutta sitä ei myöskään kutsuttu karateksi. Nimenä olivat mm. *tangsoodo*, *kongsoodo* ja *kwonbop*. Opettajien karatetaustasta johtuen oli varsin luonnollista, että opetusmenetelmät ja opetetut tekniikat perustuivat karateen. Toki jokaisella koululla oli jo oma luonteensa ja painotuksensa. Laji kantoikin pitkään nimeä ”Korean karate” etenkin Yhdysvalloissa sinne muuttaneiden mestareiden myötä.

Chung Do Kwanin perustajalla **Lee Won Kukilla** (1907–2003) oli merkittävä rooli ”Korean karaten” kehittämiseen vuosina 1944–1947 vahvasta *Shotokan*-taustastaan johtuen. Hänen voidaan sanoa olleen taekwondon esimuodon alkuperäinen ja ensimmäinen pioneeri, joka raivasi tietä auki monelle muulle. Lee oli opiskellut karatea Japanissa vuosina 1926–1944 *Shotokanin* perustajan, **Funakoshi Gichin** (1868–1957) ja hänen poikansa **Yoshitakan** (**Gigo**) alaisuudessa. Vyöarvo, jonka Leen on arveltu saavuttaneen Funakoshin alaisuudessa, vaihtelee lähteistä riippuen 2.–4. dan. Lupa koulun avaamiseen ei heltenyt miehityshallitukselta aivan helposti, vaan sitä täytyi anoa kolmesti, ennen kuin hän lopulta

onnistui vuonna 1944.

Kaksi seikkaa on todennäköisesti vaikuttanut siihen, että Lee sai luvan opettaa kamppailutaitoja korealaisille jo miehitysvallan aikana. Ensinnäkin, japanilaiset olivat kumonnet vuonna 1943 osittain kieltonsa kamppailulajien harjoittamisen suhteen. Toiseksi, Leellä tiedetään olleen läheiset suhteet japanilaiseen **Abe Nobuyukiin** (1875–1953), joka toimi Korean kenraali-kuvnööriä 1944–1945. Pian alkoikin liikkua huhuja Leen japanilaismielisyydestä. Lee tunnettiin taitavana kamppailijana ja esimerkillisenä kansalaisena. Kouluunsa hän valitsi oppilaat huolella ja vain erittäin motivoituneet pääsivät harjoittelemaan. Itse harjoittelu (*tangsoodo*) oli kurinalaista ja myös fyysisesti hyvin vaativaa. Lee teki väitetyn japanilaismielisyyden vastapainona yhteistyötä Soulilaisiin poliisin kanssa heidän yrittäessään pitää järjestystä Soulissa. Tämän yhteistyön seurauksena koulua kutsuttiinkin aluksi myös nimellä ”kansallinen poliisien harjoitussali” (*the National Police Headquarters dojang*). Leen koulu vakiinnutti paikkansa nopeasti ja näytti siltä, että myös poliittinen johto hyväksyisi hänen toimintansa. Vuonna 1947 Etelä-Korean tuleva ensimmäinen presidentti **Syngman Rhee** (Yi Sung-man, 1875–1965) teki Leelle ehdotuksen: Jos hänen koko 5000-jäseninen koulunsa liittyisi Rheen puolueen jäseniksi, Lee nimitettäisiin sisäministeriksi. Lee kuitenkin kieltäytyi kohteliaasti Etelä-Korean uuden voimamiehen tarjouksesta tämän motiiveja epäillen. Tämän seurauksena häntä syytettiin välittömästi japanilaismielisyydestä ja salamurhaajaryhmän johtamisesta. Lee, hänen vaimonsa sekä muutamia huippuoppilaita pidätettiin. Päästyään vapaaksi vuonna 1950, Lee muutti vaimonsa kanssa poliittisena pakolaisena Japaniin jatkaen harjoitteluaan siellä *Shotokan*-koulussa. Vuonna 1976 Lee muutti vaimonsa kanssa Yhdysvaltoihin.

Siitä huolimatta, että termi taekwondo ilmaantui kenraali **Choi Hong Hiin** (1918–2002) myötävaikutuksella vuonna 1955 ja vakiintui vasta kymmenen vuoden päästä vuonna 1965, pyrkii korealainen taekwondoan liittyvä historian kirjoitus edelleen linkittämään lajin muinaisiin korealaisiin taistelutaitoihin. Näistä yhteyksistä vanhaan korealaiseen kamppailuperinteeseen tarjotaan yleisesti seuraavia todisteita: 1) arkeologiset löydökset (piirrokset, seinämaalaukset, kiviset veistokset), jotka esittävät vartijoita tai ”vahvoja miehiä”, 2) sotilaalliset tekstit, jotka kuvaavat aseettomien taistelutaitojen harjoittamista ja 3) *hwarang*-soturit ja heidän harjoittamat aseettomat taistelutaidot (esim. *subak*, *taekkyeon*). Lisäksi

usein viitataan japanilaisten maahantunkeutujen onnistuneeseen torjuntaan 1500-luvulla. Ensi kerran edellä mainitut historialliset seikat todisteeksi taekwondon muinaisesta historiasta ja korealaisesta alkuperästä esitti kirjallisesti kenraali Choi ensimmäisessä kirjassaan (1959/1960).

Myös monet muut tuon ajan kunnioitetut mestarit ja heitä seuranneet sukupolvet ovat tarkoituksellisesti esittäneet taekwondon historian väärässä valossa. Jos kyseessä ei ole ollut varsinaisesti vääristely, niin ainakin poliittisesti hyväksyttävän menneisyyden luomisessa tärkeää on ollut valikoiva menneiden tapahtumien painottaminen. Aluksi tämä prosessi tapahtui japanilaispohjaisen lajin oikeuttamiseksi oman kansakunnan silmissä ja myöhemmin tarkoituksena oli levittää kansainvälisesti ”muinaista” korealaisesta kamppailulajia. Voidaan sanoa, että nationalismi on toiminut yhtenä kantavana voimana prosessissa. Miehitysvuosien ja Korean sodan jälkeen Etelä-Korean kansa kamppaili olemassaolostaan, ja nationalismi oli myös keskeinen väline kansakunnan rakentamisen. Japanilaisten sortoa kohdanneena kansakuntana on varsin ymmärrettävää, että korealaiset ovat halunneet kieltää joissakin yhteyksissä varsin tiukkasävyisesti japanilaisten vaikutukset kulttuuriinsa ja kamppailutaitoihinsa. *Kukkiwon Textbook* (2006) jättää kokonaan mainitsematta ensimmäisten korealaisien opettajien karate-harjoittelun Japanissa sekä edellä mainitut merkittävät kamppailukoulukunnat. Tämä on hieman erikoista, koska kuitenkin *Kukkiwonin* järjestämällä kansainvälisillä ohjaajakursseilla karaten vaikutus taekwondon kehittämiseen myönnetään varsin avoimesti. Myös kursseilla käytettävässä *Kukkiwonin* julkaisemassa *Taekwondo Instructor Course Textbook*'ssa (2010) todetaan japanilaisen karaten olleen tärkein vaikuttaja modernin taekwondon kehittymisessä.

Karaten osallisuuden kieltäminen taekwondon kehittämisen prosessissa tapahtui vaiheittainen. Ensimmäisessä vaiheessa tehtiin monia yrityksiä eri koulujen yhdistämiseksi ja tämän jälkeen luotiin yhtenäinen nimi lajille. Aluksi nimeä käytettiin pelkästään kenraali Choin koulussa (*Oh Do Kwan*, perustettu 1954), joka toimi armeijan sisällä. Taekwondoharjoitukset kuuluivat osana sotilaskoulutukseen, ja tämä vahvisti lajin legitimitettä. Lisäksi kenraali Choilla oli tuolloin Etelä-Korean presidentti **Syngman Rhee** vahva tuki takanaan. Lopuksi koulut yhdistettiin ja tällä edistettiin myös erottautumista karatejuurista ja oman, yleisesti hyväksytyyn lajiperinteen syntymistä.

Virallinen sinetöinti yhteisen ja yhtenäisen korealaisen kamppailulajin syntyisestä saatiin 20.3.1971, kun Etelä-Korean presidentti **Park Chung-hee** (1917–1979) nimitti taekwondon Korean kansallislajiksi (*Kukki-taekwondo*). Taekwondon pääsalin (*Kukkiwon*, 1972) ja ensimmäisten MM-kilpailuiden (1973) sekä samanaikaisesti Maailman Taekwondoliiton perustaminen voimahahmo **Kim Un Yongin** (s. 1931) johdolla toimivat lähtölaukauksena taekwondon kansainvälistymiseen. Liitolla oli takanaan valtion ja hallituksen vahva ideologinen ja taloudellinen tuki. Tämä prosessi huipentui Soulin Olympialaisiin vuonna 1988 taekwondon ollessa samalla ensimmäistä kertaa esittelylajina. Virallisen olympiastatuksen laji saavutti vuonna 2000.

Ennen Soulin olympialaisia kansallisen lajin identiteettiä vahvistettiin muun muassa maan eri yliopistojen tutkijoiden tuottamilla kirjoituksilla, joissa *hwarang* liitettiin suoraan nuoriin sotilaisiin, jotka harjoittivat aseettomia taistelutaitoja (*subak*, *taekkyeon*), jotka puolestaan nykyään tunnetaan noiden tekstien mukaan nimellä taekwondo. Historiallisia tekstejä myös tulkittiin tarkoituksenhakuisesti – yllättäen termi taekwondo näyttikin löytyvän useista vanhoista lähteistä. Mielenkiintoisena yksityiskohtana korealaisen urheilun nykytutkimuksesta mainittakoon, että **Ok, Gwang** ei teoksessaan *The Transformation of Modern Korean Sport: Imperialism, Nationalism, Globalization* (2007) juurikaan käsittele taekwondon yhteiskunnallista asemaa, vaikka kyseessä on kuitenkin virallisen olympiastatuksen saanut kansallislaji. Pöhtöissään nationalismiin ja modernin korealaisen urheilun lähtökohtia, **Ok** mainitsee taekwondon vain ohimennen *Chosŏn*-kauden (1392–1910) käsittelyn yhteydessä. Perinteiseen tapaan hän näkee lajin *subakin* perillisenä, jota on harjoitettu lähinnä sotataitona. Toinen maininta liittyy vuosiin 1972–1983, jolloin taekwondoa on harjoitettu kansallisilla koululaisten urheilufestivaaleilla. Näyttäisi siltä, että **Ok** pitää taekwondoa enemmän perinteisenä taistelutaitona kuin modernina urheilulajina eikä hän näe sitä nykyaikaisen korealaisen urheilun kehittymisen kannalta katsottuna kovinkaan merkittävänä.

Tutkija **Park Sang Miin** mukaan Etelä-Koreassa urheilu ja kamppailutaidot esiteltiin presidentti Park Chung-heen hallintokaudella (1961–1979) välineenä, jolla jalostettiin ja muokattiin ”kansallishenkeä” ja moraalinen valistus kuului fyysiseen kehittämiseen olennaisena osana. Mottona oli: ”Fyysinen voimakkuus on kansallista voimaa.” Taekwondo on maailmalla nykyään hyvin tunnettu korealainen kamp-

pailulaji, mutta se tuli kuitenkin suosituksi kotimaassaan vasta sitten, kun laji julistettiin kansallislajiksi ja Etelä-Korean hallitus teki taekwondon harjoittelusta pakollisista maan armeijassa. Tässä ilmapiirissä myös lajin historia kirjattiin muotoon, joka edisti ylpeyden tuntoa ja patriotismia korealaisten keskuudessa.

Taekwondo on kansallislaji myös Pohjois-Koreassa. Kansallislajeilla on myös poliittinen merkitys ja taekwondolla on kiistämättömästi tärkeä asema kulttuurisen kansallistunteen ylläpitämiseen Korean niemimaalla. On kuitenkin huomattava, että ennen 1980-lukua Pohjois-Korea ei kohdistanut taekwondo tällä mielessä mitään merkittävää huomiota. Nykyään laji on kuitenkin yksi poliittisesti tärkeimmistä urheilulajeista Pohjois-Koreassa. Taekwondo mielletään siellä kansallisena kulttuuriperintönä, joka heijastaa kansan historiaa.

Vuodesta 1990 Etelä-Koreassa asunut ja *Keimyung*-yliopistossa työskentelevä, taekwondosta väitellyt professori **Udo Moenig** toteaa vielä nykyäänkin monien korealaisten olevan haluttomia myöntämään taekwondon karatejuuria, koska he pelkäävät sen heikentävän sekä taekwondon legitimitettiin että lajin aseman Korean kansallisena aarteena ja kulttuuri-ikonina. Laajalle levinnyt korealaisten kamppailutaitojen historian kuvaus näyttää olevan toistuvasti virheellistä. Toisaalta tämä ilmiö, jossa historiaa ja mytologiaan sekoitetaan keskenään, näyttää olevan Aasian kamppailutaitojen keskuudessa olevan hyvin yleinen käytäntö. Historiantutkimusta ei kuitenkaan paranna se, että monet korealaiset akateemiset taekwondon tutkijat ovat vahvasti puolueellisia ja kansallismielisten tunteiden ohjaamina pyrkivät yhteisenä päämääränään tuottamaan muinaisten alkuperäiskansojen yhtenäisen kamppailutaitojen perinteen. Siinäkin menettely on ollut ymmärrettävä 1960-luvulla, jolloin on tarvittu toivoa ja yhtenäisyyttä kansakunnan ja kulttuurin jälleen rakentamiseen. Hämmäntävää on kuitenkin se, että akateemiset tutkijat edelleen jatkavat taekwondon karatejuurien kieltämistä. Näiden tutkijoiden ja taekwondon johtavien tahojen haluttomuus päivittää historiallista kertomusta näyttää selvästi liittyvän kansalliseen ylpeyteen, ja jopa laajempiin poliittisiin ja historiallisiin Aasian kansojen välisiin erimielisyyksiin. Siitä huolimatta taekwondoyhteisön tulisi esittää taekwondon historia tarkemmassa ja rehellisemmässä valossa, jotta taekwondoa voisi urheiluna ja kamppailutaitona ymmärtää ja kehittää edelleen.

Lähteet:

- Adrogué, Manuel E. (2003). Ancient Military Manuals and Their Relation to Modern Korean Martial Arts. *Journal of Asian Martial Arts*, 12:4, 8–33.
- Ahn, Jeong Deok & Hong, Suk ho & Park, Yeong Kil (2009). The Historical and Cultural Identity of Taekwondo as a Traditional Korean Martial Art. *The International Journal of the History of Sport*, 26:11, 1716–1734.
- Burdick, Dakin (1997). People & Events of Taekwondo's Formative Years. *Journal of Asian Martial Arts*, 6:1, 30–49.
- Cook, Doug (2001). *Taekwondo. Ancient Wisdom for the Modern Warrior*. Boston: YMAA Publication Center.
- Cook, Doug (2006). *Traditional Taekwondo*. Boston: YMAA Publication Center.
- Cook, Doug (2008). The Kwans – Crucibles of Creation. *Taekwondo Times*, January 2008, 22–26.
- Chun, Richard & Cook, Doug (2013). *Tae Kwon Do Black Belt Poomsae. Original Koryo and Koryo*. Wolfeboro: YMAA Publication Center, Inc.
- Gillis, Alex (2008). *A Killing Art. The Untold History of Taekwondo*. Toronto: ECW Press.
- Kang, Won Sik & Lee, Kyong Myong (1999). A Modern History of Taekwondo. [*Taekwondo Hyondaesa*]. Käännös
- Glenn Uesugi ja oppilaat. March, 1999. <http://www.stanford.edu/group/Taekwondo/documents/tkd_history.pdf>.
- Kim, H. Edward (toim.) (2000). *Taekwondo. The Spirit from Korea*. Seoul: Ministry of Culture and Tourism.
- Kukkiwon (toim.) (2006). *Kukkiwon Textbook*. Second edition. Seoul: O-Sung Publishing Company.
- Kukkiwon Taekwondo Academy (2010). *Taekwondo Instructor Course Textbook*. Seoul: Kukkiwon Taekwondo Academy.
- Lee, Jung Woo & Bairner, Alan (2009). The Difficult Dialogue: Communism, Nationalism, and Political Propaganda in North Korean Sport. *Journal of Sport and Social Issues* 33:4, 390–410.
- Lee, Kang-seok (1997). Grandmaster Won Kuk Lee, founder of Chung Do Kwan (interview). *Taekwondo Times*, March
- 1997, 44–51. Saatavana myös: <<http://www.tangsudo.com/index.php/it/gmaestro-lee-won-kuk>>.
- Lee, Kyong Myong (2001). *Taekwondo: Philosophy and Culture*. Seoul & Elizabeth, NJ: Hollym.
- Madis, Eric (2003). The Evolution of Taekwondo from Japanese Karate. Teoksessa Thomas A. Green & Joseph R. Svinth (toim.): *Martial Arts in the Modern World*. Westport: Praeger.
- Moenig (Mönig), Udo (2012). The Incomplete Transformation of Taekwondo from a 'Martial Art' to a 'Martial Sport'.
- Julkaisematon väitöskirja. Daegu: Department of Physical Education, Graduate School of Keimyung University.
- Moenig, Udo (2013). The Influence of Korean Nationalism on the Formational Process of *T'aekwŏndo* in South Korea. *Oriental Archive* 81, 312–344.
- Ok, Gwang (2007). *The Transformation of Modern Korean Sport: Imperialism, Nationalism, Globalization*. Seoul: Korea Foundation. Hollym.
- O'Neill, Simon (2009). Some Precursors To Tae Kwon Do. Part 1. *Totally Tae Kwon Do*, Issue 5 July, 75–77. <<http://www.totallytkd.com>>. Julkaistu aikaisemmin teoksessa O'Neill (2008). *The Taegeuk Cipher*.
- Park, Sang Mi (2010). The Paradox of Postcolonial Korean Nationalism: State-Sponsored Cultural Policy in South
- Korea, 1965–Present. *Journal of Korean Studies* 15:1, 67–93.
- Shaw, Scott (2003). *Taekwondo Basics*. Boston: Tuttle Publishing.
- Simpkins, C. Alexander & Annellen M. (2002). *Chung Do Kwan – The Power of Tae Kwon Do*. Boston: Tuttle Publishing.